

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 7 NOVEMBER 1922

Wetsvoorstel tot verleenning eener schadeloosstelling aan de slachtoffers van voorarrest.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. — GESCHIEDKUNDIG OVERZICHT.

Naar ons weten bestaat er geen hervorming over welker dringende noodzakelijkheid men het meer eens is en wier verwezenlijking echter meer uitblijft, dan die strekkende tot het verleenen eener vergoeding voor de stoffelijke en moreele schade berokkend aan hen, ten aanzien van wie blijkt, uit een rechterlijke beslissing in staat van gewijsde gegaan, dat zij slachtoffer waren van een geheel of gedeeltelijk onbillijk voorarrest.

Het eerste spoor van deze bekommering vinden wij in onze parlementaire geschiedenis van voor zestig jaar ! Wij bedoelen het optreden in de Kamer der Volksvertegenwoordigers van den heer Nothomb die, in 1862, zich als volgt uitliet : « Ziedaar dus een burger dien de maatschappij, in haar eigen belang heeft getroffen in zijne gezondheid, zijn fortuin, zijne vrijheid, zijne eer, dien zij heeft, spijs deze vrijspraak, gebrandmerkt, en tot dezen man zegt de maatschappij : Ik heb u dit alles genomen, ik geef u niets terug, wij zijn elkaar niets schuldig ! Dat is wel de ergste slavernij, die men de gerechtelijke slavernij noemen mag ! Ditmaal is het wel eene ware onteigening op het stuk van vermogen, vrijheid, achting. »

In 1872, bij de bespreking van de begroting van Justitie, eischten de heeren de Moerman d'Harlebeke en Defuisseaux van de Regeering het indienen van een desbetreffend wetsontwerp. In 1873, tijdens de bespreking van een wetsontwerp tot beperking van de toepassing van het voorarrest, kwamen de heeren Jottrand en le Hardy de Beaulieu terug op het beginsel der schadeloosstelling en schreven het in eene bijkomende bepaling. In 1884, maakten de heeren Robert, Arnould, Féron en Scailquin er een afzonderlijk wetsvoorstel van dat slechts uit drie artikelen bestond. Het eerste artikel stelde het recht op schadeloosstelling vast. Het tweede luidde dat het bedrag zal worden bepaald « door de burgerlijke rechtbanken, volgens de omstandigheden. » (1)

(1) Zie de uiteenzetting door den heer Robert, vergadering van 20 Februari 1884, stuk n° 95.

De heeren de Sadeleer en Nothomb in 1887, Janson en Nothomb in 1894, braken eene lans ten gunste van het beginsel der schadeloosstelling. Het volgend jaar, op 8 Januari, maakte de heer Jules Destrée er een wetsvoorstel van dat slechts uit twee artikelen bestond, die verder worden overgenomen. Dit voorstel ging gepaard met een toelichting waarnaar wij zoo vrij zijn te verwijzen wegens de groote waarde van het document. Daar het ontwerp vervallen was, werden de toelichting en de tekst door den voorsteller opnieuw ingediend op 15 Februari 1901 (1). Op 22 Februari 1901, nam de Kamer zonder bespreking dit voorstel in overweging en de zaak bleef erbij. Het hernieuwde voorstel verviel op zijn beurt en werd niet meer ingediend. Geen ander voorstel van dien aard werd in druk gegeven.

Allen die, sedert tientallen van jaren, hebben aangedrongen opdat deze erge leemte in onze wetten zou worden aangevuld, hebben nadruk gelegd op den *dringenden* aard dezer hervorming. In 1901, zette de heer Jean Servais, alsdan advocaat generaal bij het Beroepshof van Brussel, den wetgever aan dit vraagstuk « spoedig » op te lossen. Een en twintig jaar zijn sedert dien verlopen, en de zaak is geen stap gevorderd !

De even bedoelde uitstekende magistraat, thans Procureur Generaal bij hetzelfde Hof, heeft eene critische studie geschreven over het wetsvoorstel van den heer Destrée, die hij besloot met een voorontwerp in zeventien artikelen (2). De tekst dien wij de eer hebben aan het Belgisch Parlement voor te leggen, is de eenvoudige herhaling van dit ontwerp van *organieke* wet, dat wij danken aan een der vooraanstaande rechtsgeleerden van ons land. Alleen werd artikel 2 van het voorontwerp van den heer Servais vervangen, onder artikel 2 van ons ontwerp, door een tekst die de schadeloosstelling op andere grondslagen berekent. Daarover meer later.

De uiteenzetting door den heer Servais wordt door ons volledig als bijlage overgenomen, vermits de studie van den heer Servais, veel meer dan deze beschouwingen, het ontwerp werkelijk toelicht dat wij tot het onze gemaakt hebben, met toelating van den heer Servais, en mits die enkele wijziging van artikel 2 (3).

De heer Destrée wijdde een artikel aan de studie en het voorontwerp van den heer Servais. Hij verklaarde gaarne zich daarbij aan te sluiten, spijs eenig voorbehoud dat hij bekend van theoretischen aard te zijn. Hij verheugt zich over deze kostbare bijdrage tot de oplossing van dit zoo boeiend en, voegt hij erbij, « dringend » vraagstuk (4).

II. — JURIDISCHE GRONDSLAG VAN HET RECHT OP SCHADELOOSSTELLING.

Men mag zich afvragen of de lusteloosheid voor de stemming dezer hervorming niet daaraan te wijten is dat vele uitstekende geesten vreezen dat de wettelijke erkenning van het recht op schadeloosstelling gevaarlijk worde voor de rechtsbedeeling. Deze vrees werd meermaals uitgedrukt ; maar de grond ligt in een verkeerd vertrekpunt bij de omschrijving van den aard van het recht op schadeloosstelling. Dit wordt verder door den heer Servais met zulke schranderheid en zulk gezag uiteengezet, dat het overmoedig zou zijn daar iets aan toe te voegen (5).

(1) Stuk n° 94.

(2) *Revue de Droit belge*, t. IV, 1901, bladz. 40 tot 53.

(3) Wij waren zoo vrij in de studie van den heer Servais (Bijlage II) drie titels of hoofdingen in te lasseschen om haar een meer geordend uitzicht te geven.

(4) *Journal des Tribunaux*, 23 Juni 1901.

(5) Zie o. m. paragrafen 3, 4, 6 en 14 (Bijlage II).

Wij stippen enkel aan dat terwijl de heer Destrée zijn ontwerp betitelt « Wetsvoorstel op de rechterlijke *dwalingen* » de heeren Robert e. s., dit woord blijkbaar vermijden en voor titel kiezen : « Vergoeding aan de slachtoffers van voorarrest. » Wij sluiten ons bij dien titel aan, omdat hij het voordeel heeft bondig te zijn, maar wij erkennen tevens dat het voorwerp en de grondslag zelven van de wet die wij mochten gestemd zien, op veel passender wijze omschreven zijn in den titel door den heer Servais gekozen : « Vergoeding door den Staat verschuldigd aan een beklagde in voorarrest die niet veroordeeld wordt tot eene gevangenisstraf van ten minste denzelfden duur als het voorarrest. » Wij moeten uit de desbetreffende terminologie woorden weren als : « Wet op de rechterlijke *dwalingen*, » vermits zij duidelijkheid en juistheid missen en dat zij zelfs gevaarlijk zijn, want daaruit kon blijken dat eene vrijspraak of een bevel tot buitenvervolginstelling gelijk staat met het bewijs van onschuld, wat op verre na niet steeds het geval is.

Is het zoo waar, als waarschijnlijk, dat de bekommering om het gezag van de rechtsbedeeling het gemis van bereidwilligheid verklaart tot invoering in het werkelijke rechterlijk leven van het recht op schade-loosstelling, waarover allen het eens zijn, dan is men getroffen vast te stellen, dat zooveel landen in Europa ons sedert ettelijke jaren op dien weg van hervorming zijn voorgegaan. Deze wetgevingen, wier voorbeeld ons moet aanwakkeren, zijn niet steeds gevestigd op denzelfden grondslag van rechtvaardiging. Professor Paul Errera (1) leert dat zij boven elk begrip van *imperium*, dat de rechtsbedeeling noodzakelijk aankleeft, het burgerrechtelijk begrip van *quasi-deliict* stellen (Burgerlijk Wetboek 1382).

Daarentegen vindt men in sommige grondwetten van Zwitsersche kantons, als grondslag van het recht op vergoeding, de tijdelijke *onteigening* van de individuele vrijheid, met uitsluiting van het begrip van rechterlijke *dwaling* (2).

De gedachte van den rechtsgeleerde Paillet is niet van verhevenheid ontbloot waar hij zegt : « De menschelijke gerechtigheid schijnt ons nooit grooter, nooit edeler, nooit eerbiedwaardiger dan wanneer zij, na alles in het werk te hebben gesteld om de *dwaling* te vermijden, ook alles doet om haar weer goed te maken. » En op deze gedachte werd achtereenvolgens gewezen door de heeren Thonissen, de Sadeleer en Destrée.

Niettemin heeft de heer Servais, om de redenen die hij opgeeft, tot grondslag het begrip van *onteigening* gekozen dat hem door de hooger aangehaalde redevoering van den heer Nothomb werd ingegeven.

III. — TOEPASSINGSVELD VAN DE HERVORMING.

Voor zoover de statistieken het toelieten, hebben wij willen nagaan wat ongeveer het toepassingsveld van de wet was.

In een zijner kanteekeningen brengt de heer Servais de cijfers voor 1898 in herinnering : op 2,647 voorarresten in dit enkel jaar, waren er 317 gevallen van vrijspraak of verwijzing in eene boete alleen. Dat maakt ongeveer 12 t. h.

(1) *Traité de Droit public belge*, 2e uitg., bladz. 280.

(2) In onze Bijlage 11 vindt men een vergelijkende uiteenzetting van die wetgevingen. Het is het werk van een der meest uitstekende leden van de Brusselsche Balie, Mre Bernard Jofé. Hem *weze* voor zijne kostbare medewerking hulde gebracht.

Men stelt vast dat deze verhouding tamelijk bestendig is. In 1912, in boetstraffelijke zaken, werden op 3,370 personen in voorarrest, 274 vrij gesproken of in eene geldboete verwezen. In lijfstraffelijke zaken, werden op 91 beschuldigten voor het Assisenhof, die in voorarrest waren, 18 vrijgesproken.

In 1916 waren de verhoudingen ongeveer dezelfde : In boetstraffelijke zaken werden op 2,676 personen in voorarrest, 264 in eersten aanleg of in beroep vrij gesproken of in eene gewone boete verwezen. In lijfstraffelijke zaken, op 98 beschuldigten, in voorarrest, werden 21 vrijgesproken.

Deze cijfers zijn beslist indrukwekkend, maar al was de verhouding van hen die ten onrechte in voorarrest waren slechts 1 t. h., dan zou het gering getal dergenen aan wie de hervorming mocht ten goede komen in niets het karakter verminderen van volstreekte rechtvaardigheid en gebiedende noodwendigheid eener wet, die al te lang reeds door de openbare meening werd verbeid.

IV. — WIJZE VAN VERGOEDING VAN DE MOREELE SCHADE.

Ziehier het eenig punt waarop wij gemeend hebben van den tekst van den heer Servais te moeten afwijken.

Artikel 2 van zijn ontwerp luidt : « Deze vergoeding bestaat uit eene som gelds gelijk aan het dubbele van het loon of de winst waarvan de eischer door zijne aanhouding en de voorloopige hechtenis werd beroofd, en verhoogd, zoo hij vroeger tot geen gevangenisstraf werd veroordeeld, met eene toekenning van 50 frank voor elken dag voorarrest in geval van vrij spraak, ontslag, bevel of arrest van buitenvervolginstelling, en van 50 frank voor elken dag voorarrest boven den duur van de veroordeeling in geval van veroordeeling tot eene gevangenisstraf van korteren duur dan het voorarrest » (1).

De vergoeding wegens moreele schade op dezelfde som te bepalen als die wegens stoffelijke schade zou crop neerkomen de moreele schade van den rijke veel hooger te schatten dan die van den arme. Men moet nochtans aannemen dat niets minder zeker is dan de gelijkheid tusschen de hooggroothed van de moreele en die van de stoffelijke schade. Hoe kan men dan billijken dat waar er meer loon of meer winst is, er noodzakelijkerwijze meer inwendig lijden, meer smart in de familiebanden, meer opspraak of verlies van goeden naam, een dieper gevoelde vrijheidsberooving zou zijn?

Het ontwerp van den heer Servais herstelt de moreele schade : 1° door de toekenning van eene som gelijk aan de herstelling van de stoffelijke schade, 2° door eene bijkomende vergoeding van 50 frank voor elken dag wederrechtelijk voorarrest ten gunste van hen die, bij hunne aanhouding, nooit tot eenige vrijheidsstraf werden veroordeeld. Ons artikel 2, in tegen-deel, verleent als eenige vergoeding voor de moreele schade eene vaste som van 50 frank voor elken dag wederrechtelijk voorarrest, vergoeding welke met de helft wordt verminderd zoo de eischer vroeger eene boet- of lijfstraf heeft ondergaan (al was deze laatste slechts van geldelijken aard).

Het is klaar dat het verschil in behandeling tusschen de primaire delinquenten en de anderen, verschil door het ontwerp Servais ingesteld en door ons overgenomen, niet hoeft gebillijkt te worden en voor zich zelf spreekt. Doch men zal daarenboven toegeven dat de vergoeding voor moreele schade

(1) Deze tekst wordt door den schrijver gecommenteerd in n° 21 van zijn toelichting (Bijlage II).

geen groote geldsom vordert. Zonder de moreele in eer- en rechtherstelling, — die volkomen is in geval van vrijspraak of van buitenvervolginstelling en gedeeltelijk in geval van veroordeeling van korteren duur dan de ondergane hechtenis — gelijk te stellen met de vergoeding voor moreele schade, moet men nochtans aannemen dat van de twee hoofdzakelijke elementen van de moreele schade, het is te zeggen de openbare schandvlek en het lijden, het eerste element reeds hersteld wordt door het besluit van vrijspraak of van buitenvervolginstelling en dat het inwendig element, het lijden, aan alle geldelijke verhouding ontsnapt. Hier is het niet de min of meer hooge som die vergoedt en waarop het aankomt, het is de toekenning op zichzelf, veel meer dan haar bedrag (1).

Ten gunste van ons stelsel van vergoeding voor moreele schade, zullen wij ons er niet op beroepen dat het veel minder bezwarend is voor de Schatkist. De openbare meening zou het niet kunnen goedkeuren dat de Staat achteruit zou deinzen voor de opofferingen opgelegd door eene verplichting die reeds in onze Grondwet (artikel 11) gehuldigd werd : « Niemand kan van zijn eigendom ontzet worden dan ten algemeenen nutte, en mits eene billijke schadeloosstelling ». Edoch, het persoonlijk vermogen bepaalt zich niet bij stoffelijke goederen, en zijne bestanddeelen van zedelijken aard, zooals vrijheid en eer, geven insgelijks aanspraak op eene herstelling naar verhouding met het geleden verlies.

Anderzijds geven wij gereedelijk toe dat de eenvormige vergoeding voor elken dag wederrechtelijk voorarrest (van 50 of 25 frank), wat haar bedrag betreft, eenvoudig empirisch is ; maar dit is onvermijdelijk wanneer een onstoffelijk iets, zooals het lijden, geldelijk moet vergoed worden, en, wij herhalen het met nadruk, onze maatregel heeft ten minste de verdienste op dit gebied de gelijkheid tusschen arm en rijk te herstellen.

V. — TERUGWERKENDE KRACHT.

Moet er aan de hervorming terugwerkende kracht verleend worden? De heer Servais rept daar geen woord over, de heer Destrée wenscht het, zonder het nochtans in zijn wetsontwerp te omschrijven, de heer Robert vermeldt het uitdrukkelijk in zijn artikel 3 : « De huidige wet zal niet toepasselijk zijn op de gevallen die hare bekendmaking meer dan drie jaren voorafgaan. »

De toelichting van den heer Robert wijst erop dat de terugwerkende kracht door deze formule « binnen een voorzichtige grens besloten blijft ». De vraag dringt zich evenwel op : Waarom bepaalt de voorzichtigheid zich bij het derde jaar? Zoo men het beginsel van de terugwerkende kracht aanneemt, waarom dan de slachtoffers van wederrechtelijk voorarrest van het voordeel der hervorming uitsluiten, als de gerechtelijke uitspraak die hen betreft vier, vijf jaar voorbij is? Hier is de beperking niet meer empirisch, maar louter willekeurig, en zelfs, ten opzichte van de uitgesloten categoriën, beslist onrechtvaardig.

Het blijkt dus dat de eenige « voorzichtige grens » er in bestaat zonder onderscheid al de gevallen, die aan het van kracht worden der wet voorafgaan, uit te sluiten. De hervorming zal alleen van willekeur vrij te pleiten zijn als men zich wijselijk bepaalt bij het beginsel van artikel 2 van het

(1) Men zal er zich voor hoeden ons onderwerp te verwarren met de herziening van veroordelingen in kracht van gewijsde gegaan (wet van 18 Juni 1894) of met de in eer en recht herstelling van den tot eene lijf-, boet- of politiestraf veroordeelden vercachete (wet van 15 April 1896).

Burgerlijk Wetboek : « De wet verbindt alleen voor het toekomstende en heeft geene terugwerkende kracht. » beginsel door artikel 2 van het Strafwetboek bekrachtigd.

VI. — ENKELE AANMERKINGEN.

Onder deze hoofding herhalen we enkel — behalve voor artikel 7 — eenige aanvullende nota's en kantteekeningen door den heer Servais toegevoegd aan den tekst van zijn voorontwerp, waarvan de hoofdzakelijke bepalingen reeds in de voorafgaande studie met redenen omkleed werden.

Artikel 2. — Zie Bijlage I, nrs 19 tot 25. Het geval van vroegere voorwaardelijke veroordeeling, maar die niet werd tenuitvoergelegd wegens het verstrijken van den termijn zonder hervalling, wordt gelijkgesteld met het geval van volstrekte niet-veroordeeling.

Artikel 3. — Zie Bijlage I, nr 26.

Artikel 4. — Zie Bijlage I, nr 27 .

Artikel 6, § 2. — Bij de meeste zeer eenvoudige gevallen zou een mondelinge behandeling in de terechtzitting overbodig zijn en zou zij vertragen en onkosten meebrengen die, in het belang van den eischer, moeten vermeden worden. Het geval echter, waarbij het geschil meer onzekerheid of moeilijkheid zou vertoonen, en de voorzitter een mondelinge behandeling noodig acht, moet voorzien worden; de voorzitter moet het recht behouden deze te bevelen.

Artikel 7. — In dit artikel neemt de heer Servais aan dat het bevelschrift van den voorzitter, waarbij de schadeloosstelling vastgesteld wordt, uitvoerbaar kan verklaard worden niettegenstaande beroep, mits het besluit, in dit geval, den eischer de verplichting van eene borgsom oplegt, en de heer Servais merkt op dat « het belang van den Staat, die doorgaans met een onvermogen den eischer te doen heeft, deze beperking schijnt noodzakelijk te maken. »

Zonder te loochenen dat deze voorzorg gewettigd kan zijn, achten we ons hier op een terrein waar men zorgvuldig een verschil in behandeling dient te vermijden, tusschen den arme, wien het onmogelijk zal zijn een borgsom te storten en den rijke, die dit gemakkelijk kan doen.

Het kan verkieslijk voorkomen de verplichting tot borgstelling af te schaffen en over te laten aan het doorzicht van den voorzitter, die de uitvoering bij voorraad kan weigeren of toestaan.

Wij bekennen overigens dat artikel 7 zonder groot gevaar kan wegvallen, vermits er geen nadeelige vertraging van den schorsenden aard van het beroep zou te vreezen zijn. Bij artikelen 9 en 10 samen wordt inderdaad aan den eischer een bepaalde uitspraak gewaarborgd, vóór het verstrijken van den zestigsten dag na den datum van het beroepen beveldschrift (1).

Artikel 8. — De eisch mag enkel op eene geldsom slaan. Geschillen van staat zouden bij voorbeeld kunnen oprijzen, zoo de aanvraag van een erfgenaam uitging, wiens hoedanigheid betwist mocht worden.

(1) Bij weglating van artikel 7, zou het slot van artikel 14, vanaf de woorden « of, zoo... » natuurlijk verdwijnen.

Artikel 10. — Het is te onderstellen dat de zaken in beroep doorgaans belangrijk en kiesch genoeg zijn zullen, om een mondelinge handeling wenschelijk te maken.

Artikel 13. — Zie Bijlage I, n^r 31.

Artikel 14. — Zie Bijlage I, n^r 33.

Artikel 15. — Zie Bijlage I, n^r 34.

Artikel 16. — Zie Bijlage I, n^r 32. Het voordeel aan bedoelde aanvragen verleend wettigt dezer fiskale gelijkstelling met de akten in zake boetstrafelijke vervolgingen. De Staat heeft er trouwens alle belang bij daar hij in de meeste gevallen de onkosten der gedingen moet dragen. De akten van den eischer worden gelijkgesteld met de akten van eenen beklagde, de akten van het openbaar ministerie met die welke daarvan in boetstrafelijke zaken uitgaan.

Artikel 17. — Hetzelfde geschiedt in zake onteigening ten openbare nutte, maar met een uiteraard billijke verzachting. Zie Bijlage I, n^r 32.

ALBERIC DESWARTE. '

Proposition de Loi accordant une indemnité aux victimes de la détention préventive.

ARTICLE PREMIER.

Tout inculpé ayant subi une détention préventive et à l'égard duquel intervient, à raison de la prévention qui a donné lieu à la détention, une ordonnance ou un arrêt de non-lieu ou un jugement ou un arrêt autres que ceux entraînant, par application de l'article 30 du Code pénal, absorption de la détention préventive par une condamnation ultérieure à une peine privative de la liberté, a droit, à charge de l'État, à une indemnité.

ART. 2.

Le préjudice matériel sera réparé par l'allocation d'une somme d'argent égale au salaire ou au gain dont le demandeur a été privé par sa détention préventive.

Si le demandeur n'a subi antérieurement aucune condamnation à une peine correctionnelle ou criminelle, son préjudice moral sera réparé par l'allocation d'une somme de cinquante francs par jour de détention préventive excédant la durée de la peine d'emprisonnement fixée dans la décision judiciaire définitive. Dans le cas contraire, l'indemnité pour préjudice moral sera de vingt-cinq francs par jour.

ART. 3.

Cette indemnité est fixée par le président du tribunal de première instance de l'arrondissement où la poursuite ayant donné lieu à la détention préventive a été exercée.

Wetsvoorstel waarbij eene vergoeding wordt verleend aan de slachtoffers van voorarrest.

EERSTE ARTIKEL.

Op eene schadevergoeding ten laste van den Staat heeft aanspraak elke verdachte die voorarrest heeft ondergaan en te wiens opzichte wordt verleend, uit hoofde van de telastlegging welke aanleiding gaf tot de hechtenis, een bevelschrift of een arrest van buitenvervolginstelling, ofwel een vonnis of een arrest, dat, bij toepassing van artikel 30 van het Strafwetboek, niet ten gevolge heeft, de voorloopige hechtenis op te lossen in eene later uitgesproken vrijheidsstraf.

ART. 2.

De stoffelijke schade wordt vergoed door de toekenning van eene som gelds gelijk aan het loon of de winst, waarvan de eischer door de voorloopige hechtenis werd beroofd.

Heeft de eischer vroeger geene veroordeeling tot eenige boet- of lijfstraf ondergaan, dan wordt zijne moreele schade vergoed door de toekenning van eene som van vijftig frank voor elken dag voorarrest boven den duur der gevangenisstraf bepaald in het eindvonnis. In het tegenovergesteld geval bedraagt de vergoeding wegens moreele schade vijf en twintig frank per dag.

ART. 3.

Deze vergoeding wordt bepaald door den voorzitter der rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement, waar de vervolging, die tot voorarrest aanleiding gaf, werd ingesteld.

ART. 4.

Le président est saisi par la requête qui lui est adressée par le demandeur, sans ministère obligatoire d'avoué.

Cette requête et les pièces annexées sont communiquées au procureur du roi lequel, après avoir recueilli tous renseignements utiles, consigne en marge ses observations et sa conclusion quant à l'accueil à réserver à la demande ; il y annexe le dossier de la poursuite et les procès-verbaux des renseignements par lui recueillis, et transmet le tout au greffe du tribunal, où, sur l'avis que leur en donne le greffier par lettre recommandée, le demandeur et son conseil peuvent en prendre connaissance.

ART. 5.

Le demandeur peut, s'il l'estime utile, produire dans la quinzaine de l'envoi de l'avis du greffier, une conclusion et des pièces complémentaires.

ART. 6.

Immédiatement après l'expiration de ce délai, le président statue.

Il a toutefois la faculté, si la cause le requiert, d'ordonner préalablement au demandeur de débattre sa demande verbalement devant lui, en audience publique et contradictoirement avec le procureur du roi.

Les ordonnances du président sont prononcées en audience publique, et notifiées au demandeur, dans les trois jours, à la diligence du ministère public.

Après le prononcé de l'ordonnance, il en est rendu compte par le procureur du roi au procureur général et par celui-ci au Ministre de la Justice.

ART. 4.

De voorzitter neemt kennis van het verzoekschrift dat bij hem wordt ingediend, zonder verplicht optreden van een pleitbezorger.

Dit verzoekschrift en de bijlagen worden medegedeeld aan den procureur des Konings, die, na al de noodige inlichtingen te hebben ingewonnen, op den kant zijne aanmerkingen en zijn besluit aantee kent betreffende het gevolg dat aan het verzoekschrift dient te worden gegeven ; hij voegt daarbij het dossier van de vervolging, alsmede de processen-verbaal der door hem ingewonnen inlichtingen en maakt alles over aan de griffie der rechtbank, waar, op bericht hun bij aange teekenden brief door den griffier toegezonden, de eischer en zijn raadsman daarvan kunnen kennis nemen.

ART. 5.

Zoo hij het noodig acht, kan de eischer, binnen vijftien dagen na de verzending van het bericht door den griffier, een besluitschrift en aanvullende stukken neerleggen.

ART. 6.

De voorzitter doet uitspraak onmiddellijk na het verstrijken van dezen termijn.

Hij kan echter, zoo de zaak zulks vergt, vooraf den eischer bevelen, zijn eisch mondeling voor hem te behandelen in de openbare terechtzitting en in wederspreking met den procureur des Konings.

De bevelschriften van den voorzitter worden in openbare terechtzitting verleend en aan den eischer betee kend binnen drie dagen, ter benaarsiging van het openbaar ministerie.

Na verleening van het bevelschrift wordt daarvan kennis gegeven door den procureur des Konings aan den procureur-generaal, en door dezen aan den Minister van Justitie.

ART. 7.

Le président peut déclarer son ordonnance exécutoire nonobstant appel, mais moyennant caution.

ART. 8.

Le taux du dernier ressort est fixé à 2,500 francs, et déterminé par le montant de la demande ; les questions d'état et les déclinatoires pour incompétence ne peuvent être jugés qu'en premier ressort.

ART. 9.

L'appel est interjeté, soit par le procureur du roi, soit par le demandeur, par déclaration au greffe du tribunal, en la forme des appels en matière correctionnelle, avant l'expiration du trentième jour après celui où l'ordonnance a été prononcée.

ART. 10.

L'appel, sur citation donnée à la requête du procureur général, est porté devant la cour d'appel du ressort et débattu, dans le mois, à l'audience, contradictoirement avec le ministère public, et sans ministère obligatoire d'avoué. Les arrêts sont prononcés à l'audience publique et notifiés à l'intéressé, dans les trois jours, à la requête du procureur général, qui en rend compte au Ministre de la Justice.

ART. 11.

Le pourvoi en cassation du ministère public ou du demandeur en indemnité, n'est recevable que s'il est formé par déclaration au greffe, en la forme des pourvois en matière correc-

ART. 7.

De voorzitter kan zijn bevelschrift uitvoerbaar verklaren niettegenstaande hooger beroep, doch mits borgtocht.

ART. 8.

Het bedrag van den hoogsten aanleg wordt vastgesteld op 2,500 frank en bepaald door het beloop van den eisch ; over de vraagpunten van staat en de afwijzingsmiddelen wegens onbevoegdheid kan alleen in eersten aanleg uitspraak worden gedaan.

ART. 9.

Hooger beroep wordt ingesteld, hetzij door den procureur des Konings, hetzij door den eischer, bij verklaring ter griffie van de rechtbank, in den vorm van hooger beroep in boetstrafelijke zaken, vóór het verstrijken van den dertigsten dag na dien waarop het bevelschrift werd verleend.

ART. 10.

Het verzoek, op dagvaarding gegeven op verzoek van den procureur-generaal, wordt vóór het hof van beroep van het rechtsgebied gebracht en binnen eene maand in de terechtzitting behandeld, in wederspreking met het openbaar ministerie, en zonder verplicht optreden van een pleitbezorger. De arresten worden in de openbare terechtzitting uitgesproken en aan den belanghebbende betekend binnen drie dagen, op verzoek van den procureur-generaal, die daarvan kennis geeft aan den Minister van Justitie.

ART. 11.

De voorziening in cassatie door het openbaar ministerie of den eischer van vergoeding is alleen dan onvankelijk wanneer zij geschiedt bij verklaring ter griffie in den vorm der

tionnelle avant l'expiration du trentième jour après celui où le jugement ou l'arrêt a été prononcé, et si, en outre, le pourvoi du ministère public est, à la requête de celui-ci, signifié à l'intéressé dans les trois jours de la déclaration.

ART. 12.

L'instance en cassation est poursuivie et jugée comme en matière correctionnelle.

ART. 13.

Si le président ou la cour d'appel croient devoir ordonner une enquête ou une expertise, l'ordonnance ou l'arrêt est porté à la connaissance de l'intéressé par le greffier, par lettre recommandée à la poste, et n'est ni levé ni signifié.

Les témoins assignés à la requête du ministère public ou du demandeur en indemnité sont entendus par la juridiction qui a ordonné l'enquête et en audience publique, en présence du demandeur en indemnité, de son conseil et du ministère public. Ils prêtent serment comme en matière correctionnelle. Il est tenu note sommaire de leurs déclarations par le greffier. En cas de refus de témoigner ou de faux témoignage, ils sont poursuivis et jugés comme les témoins défaillants ou les témoins inculpés de faux témoignage en matière correctionnelle.

La décision qui ordonne une expertise, désigne un ou plusieurs experts chargés d'y procéder, et fixe jour pour la réception de leur serment, laquelle se fait à l'audience, comme en matière correctionnelle. Les experts procèdent comme en matière correctionnelle. Leur rapport est déposé au greffe; l'original est joint au dossier formé par le

voorzieningen in boetstraffelijke zaken, vóór het verstrijken van den dertigsten dag nadien, waarop het vonnis of het arrest werd uitgesproken, en wanneer, bovendien, de voorziening door het openbaar ministerie, op verzoek van dit laatste, aan den belanghebbende beteekend wordt binnen drie dagen na de verklaring.

ART. 12.

Het geding in cassatie wordt vervolgd en berecht zooals in boetstraffelijke zaken.

ART. 13.

Meenen de voorzitter of het hof van beroep een getuigenverhoor of een onderzoek door deskundigen te moeten bevelen, dan wordt het bevelschrift of het arrest door den griffier ter kennis van den belanghebbende gebracht bij ter post aangeteekenden brief, en wordt het noch gelicht, noch beteekend.

De getuigen, op verzoek van het openbaar ministerie of van den eischer van vergoeding gedagvaard, worden door de rechtbank, die het getuigenverhoor heeft bevolen, en in openbare terechtzitting gehoord in bijzijn van den eischer van vergoeding, van diens raadsman en van het openbaar ministerie. Zij leggen den eed af zooals in boetstraffelijke zaken. Hunne verklaringen worden beknopt aangeteekend door den griffier. Willen zij geen getuigenis afleggen of leggen zij een valsche getuigenis af, dan worden zij vervolgd en gevonnisd zooals de niet verschijnende getuigen of de getuigen verdacht van valsche getuigenis in boetstraffelijke zaken.

Door de beschikking, waarbij een onderzoek door deskundigen, wordt bevolen worden een of meer deskundigen benoemd met opdracht daartoe voer te gaan, en wordt de dag tot hunne beëdiging bepaald; deze geschiedt in openbare terechtzitting zooals in boetstraffelijke zaken. De deskundigen handelen zooals in boetstraf-

ministère public, et une copie en est adressée à l'intéressé par le greffier sous pli recommandé contenant indication du jour où il sera statué en prosecution de cause et invitation de produire en temps utile toutes conclusions et justifications nouvelles.

ART. 14.

L'indemnité allouée est payée par le receveur de l'enregistrement dans le ressort duquel l'ordonnance du président a été rendue. Le paiement est effectué sur le vu soit de l'expédition de l'arrêt rendu par la cour, soit de celle de l'ordonnance du président accompagnée d'un certificat du greffier constatant qu'elle est passée en force de chose jugée, ou, si elle est exécutoire nonobstant appel, d'un certificat du procureur du roi constatant que la caution proposée a été acceptée par lui ou admise par décision du président statuant en conformité de l'article 521 du Code de procédure civile.

ART. 15.

Lorsque l'indemnité a été allouée à la suite d'une ordonnance ou d'un arrêt de non-lieu, et qu'il intervient ultérieurement contre le bénéficiaire, à la suite de survenance de charges nouvelles, un arrêt ou jugement entraînant, par application de l'article 30 du Code pénal, absorption de la détention préventive par une condamnation à une peine privative de la liberté, ce jugement ou arrêt ordonne la restitution de l'indemnité payée ou de la partie de cette indemnité excédant celle qui, à la suite du dit jugement ou arrêt, pourrait être allouée

felijke zaken. Hun verslag wordt ter griffie neergelegd; het oorspronkelijk stuk wordt gevoegd bij het dossier opgemaakt door het openbaar ministerie en een afschrift daarvan wordt door den griffier aan den belanghebbende toegezonden onder aangehekkenden omslag met vermelding van den dag, waarop ter voortzetting der zaak wordt uitspraak gedaan, en met verzoek alle nieuwe besluitschriften en bewijzen ten behoorlijken tijde voor te leggen.

ART. 14.

De toegekende vergoeding wordt betaald door den ontvanger der registratie, in wiens gebied het bevelschrift van den voorzitter werd verleend. De betaling geschiedt op vertoon hetzij van de expeditie van het arrest gewezen door het hof, hetzij van het bevelschrift van den voorzitter met een getuigschrift van den griffier, waaruit blijkt dat het in kracht van gewijsde is gegaan, of, zoo het uitvoerbaar is niettegenstaande hooger beroep, met een getuigschrift van den procureur des Konings, waaruit blijkt dat de voorgestelde borgtocht door hem werd aangenomen of werd toegelaten bij beschikking van den voorzitter uitspraak doende overeenkomstig artikel 521 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

ART. 15.

Werd de vergoeding toegekend na eene beschikking of een arrest tot buitenvervolginstelling en wordt daarna, indien er nieuwe bezwaren mochten rijzen, tegen den betrokkene een arrest of vonnis gewezen, dat ten gevolge heeft het voorarrest, bij toepassing van artikel 30 van het Strafwetboek, op te lossen in eene vrijheidsstraf, dan beveelt dit vonnis of arrest de terugbetaling van de betaalde vergoeding of van het deel dezer vergoeding, dat het bedrag overschrijdt, hetwelk, ten gevolge van dit vonnis of arrest, aan den veroor-

au condamné conformément à la disposition de l'article 2.

ART. 16.

Les actes auxquels donne lieu l'application de la présente loi sont, notamment au point de vue des lois et arrêtés sur l'enregistrement, le timbre et les droits de greffe, considérés comme des actes en matière de poursuites correctionnelles.

ART. 17.

Les frais demeurent en tout cas à charge de l'État, sauf ceux nécessités exclusivement par une prétention du demandeur reconnue manifestement mal fondée et qui sont mis à sa charge par l'ordonnance ou l'arrêt.

ALBERIC DESWARTE.

deelde zou kunnen toegekend worden overeenkomstig de bepaling van artikel 2.

ART. 16.

De akten, waartoe de toepassing dezer wet aanleiding geeft, worden, namelijk ten aanzien van de wetten en besluiten op de registratie, het zegel en de griffierechten, aangezien als akten in zake boetstraffelijke vervolgingen.

ART. 17.

De kosten blijven in elk geval ten laste van den Staat, behalve die welke uitsluitend door eene blijkbaar ongegrond bevonden aanspraak van den eischer werden veroorzaakt en door de beschikking of het arrest te zijnen laste gelegd.